ורבי סבר לה כר' מאיר וסבר לה כר' יהודה סבר לה כרבי מאיר דאמר (ה)חוקקין להשלים וסבר לה כר' יהודה דאמר בעינן עירוב על גבי מקום ארבעה וליכא מאי רבי יהודה דתניא רבי יהודה אומר נעץ קורה ברשות הרבים והניח עירובו עליה גבוה י' ורחבה ד' עירובו עירוב ואם לאו אין עירובו עירוב אדרבה הוא ועירובו במקום אחד (א) אלא הכי קאמר גבוה עשרה צריך שיהא בראשה ארבעה אין גבוהה עשרה אין צריך שיהא בראשה ארבעה כמאן דלא כרבי יוסי ברבי יהודה (ו)דתניא רבי יוסי ברבי יהודה אומר נעץ קנה ברשות הרבים והניח בראשו טרסקל וזרק ונח על גביו חייב אפילו תימא רבי יוסי ברבי יהודה התם הדרן מחיצתא הכא לא הדרן מחיצתא רבי ירמיה אמר שאני כלכלה הואיל ויכול לנטותה ולהביאה לתוך עשרה יתיב רב פפא וקא אמר להא שמעתא איתיביה רב בר שבא לרב פפא (ז)כיצד הוא עושה מוליכו בראשון ומחשיך עליו ונוטלו ובא לו בשני מחשיך עליו ואוכלו ובא לו

אמאי

וסבר לה כר' מאיר. דאמר גבי כיפה בפרק קמא (דף יא:) חוקקין להשלים ומיהו רשות היחיד גמורה לא הוי כיון דאין בתחתיתו של אילן רחב ד' אע"ג דבראשו רחב ארבעה דכלכלה משלימה ליה לא הוי רשות היחיד אא"כ מתחיל להיות רחבו ארבעה מתוך ג' הסמוכים לקרקע דהכי אמרינן בהזורק (שבת דף קא.) גבי בולייתא דמישן והן ספינות ששוליהן חדים ואין בשוליהן רוחב ד' ולמעלה הן הולכות ומרחיבות הרבה ומחילתן גבוהות י' אין מטלטלין בהן אלא ארבע אמות דלאו רה"י נינהו ואע"ג דגבוהים עשרה ורחבין ארבעה מלמעלה הואיל ובשוליהן לא הוי ארבעה והכא גבי אילן נמי טעמא משום הכי הוא ותדע שזהו הטעם מדקאמר לקמן כמאן דלא כר' יוסי בר' יהודה וכו' ובהזורק נמי מותבינן עלה דההיא מהא דר' יוסי: **בעינן עירוב על גבי מקום ד' וליכא.** בלא כלכלה: ה"ג **גבוהה עשרה ורחבה ד' עירובו עירוב ואם לאו אין עירובו עירוב.** גבוהה י' ורחבה ארבעה עירובו עירוב אע"ג דרה"י היא הך קורה והוא נתכוון לשבות ברשות הרבים הא אמרן (לג:) הנותן את עירובו יש לו ארבע אמות ורשות היחיד עולה עד לרקיע וגבי אילן הוא דלא הוי עירוב כדאוקימנא (שם) בנופה נוטה חוץ לד"א אבל הכא דליכא נוף שפיר דמי: **ואם לאו אין עירובו עירוב.** קס"ד דהכי קאמר ואם לאו דאינה גבוהה עשרה או שאינה רחבה ארבעה אין עירובו עירוב ולהכי מתמהינן אינה גבוהה עשרה אדרבה כ"ש דעירובו עירוב דכשאינה גבוהה י' הויא כמאן דמנחה ברשות הרבים: **אלא.** האי ואם לאו דקתני לאו אגובהה קאי אלא ארוחב קאי והכי קאמר גבוהה י' והניחה בראשה אם יש ברחבה ד' הוי מקום חשוב להנחת עירוב עירובו עירוב ומשום דהוא ברה"ר ועירובו ברה"י לא מיתסר כדאמר דהנותן את עירובו יש לו ד' אמות ואם לאו דגבוהה י' ואינה רחבה ד' אין עירובו עירוב דכיון דגבוהה עשרה ואין העירוב מונח על גבי מקום ד' הוה ליה כמונח באויר ומדוקיא שמעינן הא אינה גבוהה עשרה אפילו אינה רחבה ד' עירובו עירוב דכיון דלמטה מעשרה הויא לה כמאן דמנחה אארעא דמיא דכל למטה מי' קלוטה כמה שהונחה דמיא(ז): **גבוהה עשרה.** דמידליא מרה"ר צריך שיהא ברוחבה ארבעה שיהא שם מקום חשוב: **אינה גבוהה עשרה אין צריך שיהא.** רוחבה ד' דאפילו פחות מד' עירובו עירוב דכל למטה מעשרה כמאן דמנחה אארעא היא: **כמאן.** מתרץ רבינא לעיל (ע"א) אע"ג דחוקקין להשלים ואיכא רוחב ד' לא הוי רה"י משום דאין בעיקרו ד' דלא כר' יוסי בר' יהודה: **טרסקל.** סל רחב ד' וזרק מרשות הרבים ונח על גביו חייב שהרי זרק מרשות הרבים לרה"י. אלמא אע"ג דקנה אינו רחב ד' הוי רה"י הואיל ועליונו ד' דאמרינן גוד אחית והכי מפרש בהזורק(ח): **התם הדרן מחיצות.** הטרסקל סובבת(ט) את הקנה שהרי תחוב באמצעיתו וכי אמרינן גוד אחית מחיצות הטרסקל עד הקרקע נמצא קנה מוקף מחיצות שחללו ארבעה ותו ליכא למימר מידי: **הכא לא הדרן מחיצות.** דכלכלה אינה מקפת את עביו של אילן וכי אמרינן גוד אחית אכתי אית לן למימר חוקקין להשלים לאיצטרופי כלכלה בהדי אילן ותרתי לא אמרינן. ואית דמפרשי כמאן דלא כר' יוסי אנעץ קורה קאי דקא"ר יהודה קורה שאין ברחבה ד' מלמעלה לא הוי רה"י ואמרינן הא דלא כר' יוסי דאמר טרסקל הוי רשות היחיד ומוקמית לה בשאין רחב ארבעה ולאו מילתא היא חדא דבהדיא מפורש בהזורק(י) ומותבינן מינה אדרב הונא דאיירי בבולייתא דמישן שרחבות למעלה וקצרות למטה ומותבינן ונימא גוד אחית מחיצתא מי לא תניא ר' יוסי בר' יהודה כו' אלמא טעמא משום גוד אחית הוא ונמצא תחתונו של קנה מוקף מחיצות בחלל ארבעה ואי כשאין טרסקל רחב ד' כי אמרינן גוד אחית מאי הוי ועוד בכל דוכתא דאמר פחות מד' לאו רשות הוא אמאי לא אמרינן כמאן דלא כרבי יוסי בר' יהודה כדאמר הכא: **רבי ירמיה אמר.** לעולם מתניתין דלעיל (ע"א) רישא וסיפא ברוחב ד' ודקא קשיא לך כי נתנו בכלכלה מאי הוי: **שאני כלכלה הואיל.** וארוכה היא יכול לנטותה ולא יעקרנה מתלייתה ויטה ראשה אחד עד שיהא לתוך י' ויטול את עירובו: **מתיב רב בר שבא כיצד הוא עושה.** מתניתין היא (ב) ביו"ט שלפני השבת ורוצה לערב לשני הימים כיצד הוא עושה מוליכו בראשון בערב יו"ט לסוף אלפים. ועל ידי שלוחו קאמר דאי איהו גופיה בלא פת נמי קני ליה שביתה כיון דהתם יתיב וקדיש עליה יומא: **ומחשיך עליו.** עד שיקנה לו העירוב: **ונוטלו ובא לו.** שאם יניחנו שם שמא יאכל ושוב אין לו עירוב ליום המחרת כדקתני מתניתין (לח.) נאכל עירובו בראשון עירובו לראשון ואין עירובו לשני וחוזר ומוליכו בשני שהוא ערב שבת ומחשיך עליו ואוכלו שם אם ירצה דלהביאו אי אפשר דשבת הוא ואם יו"ט אחר השבת הוא על כרחו יניחנו שם ע"ש ולמחר ילך ויראה אם עדיין ישנו שם ויחשיך עליו יהא לו עירוב לשני ואם אבד ישב בביתו. קתני מיהת המערב צריך להוליך עירובו לסוף אלפים ואמאי צריך להוליכו משעשאו לשם עירוב נימא אף על גב דלא אמטייה כמאן דאמטייה דמי דהא אמרת הואיל ויכול לנטותה והא הכא כמאן דלא אמטייה היא דהא הוא ברה"ר ועירובו ברשות היחיד וקאמרת הואיל ויכול לנטותה ומה לי הואיל ויכול לנטותה ומה לי יכול להביאה. והאי דנקט לאותובי מתניתין דיום טוב ושבת משום דלא תנן במשנה אחריתי הולכת עירוב בהדיא כי הכא:

א"ר

ורבי סבר כר' מאיר דאמר חוקקין להשלים וכרבי יהודה דבעי עירוב על מקום ד'. וא"ת והך כלכלה היכי דמי אם היא שוה לגבי האילן או תלויה למטה בפחות מג' לגבי האילן אם היא שוה לגבי האילן(ה) א"כ אמאי צריך חקיקה ואם היא תלויה למטה מג' לגבי האילן א"כ היכי פריך לעיל ואי אית ביה ד' כי נתנו על הכלכלה מאי הוי הא לא חשיב רשות היחיד אפילו יש באילן ד' אם לא מטעם חקיקה דרחוקה מגב האילן וי"ל כגון שפי הכלכלה שוה לגבי האילן ומ"מ הוי מורי רה"י והעירוב מונח בשולי הכלכלה שהיא רחוקה ג' ולהכי צריך חקיקה והא דלא מוקי שהעירוב בפי הכלכלה או שהכלכלה רחבה ד' ומכל מקום לא הוי רה"י הואיל והגדיים בוקעין בו וי"ל דא"כ כמאי דנקט כלכלה לא השמיענו מידי דלינקוט עמוד שיש בראשו ד' ואין בתחתיתו ג' ואף על גב דאשמעינן דלדין אסורין לא הוי ליה למתנייה הכא כיון שבעירוב לא השמיענו כלום אלא ודאי נקט כלכלה לאשמעינן דחוקקין להשלים ובעינן עירוב על מקום ד' וא"ת אכתי למה ליה למימר כלל סבר לה כרבי מאיר וסבר לה כר' יהודה לימא לעולם אימא לך דלא בעינן עירוב על גבי מקום ד' והכא כשהכלכלה שוה לראשו של אילן וקמ"ל דלא חשיב רשות היחיד אפילו לרבי יוסי ברבי יהודה דחשיב טרסקל רשות היחיד משום דהתם הדרן מחיצתא ונראה לפרש דמשמע ליה דווקא נתנו על כלכלה הוי עירוב הא נתנו על גבי אילן לא הוי עירוב מדקתני נתנו בכלכלה ולא קתני תלאו לכלכלה באילן ונתן שם עירובו הלכך ע"כ איירי דשולי הכלכלה רחוק שלשה מגב האילן: **כמאן** דלא כר' יוסי בר' יהודה. לספרים דגרסי בסמוך התם (כי) הדרן מחיצתא אבל בקורה לא הדרן מחיצתא דמשמע דקאי אברייתא דנעץ קורה ומשמע ליה דאיירי אפילו חוץ לארבע אמותיו דומיא דמתניתין אפילו הכי הוי עירוב דכיון דאין בתחתיתו ג' אע"ג דבראשו ד' לא הוי רשות היחיד דגדיים בוקעים בו ולהכי קאמר דלא כרבי יוסי ברבי יהודה: **הואיל** ויכול לנטותו ולהביאו תוך עשרה. פירש רבינו שמואל דהאי אמורא סבר לה כרבנן דאמרי בהמצניע (שבת דף צב.) אגד כלי שמיה אגד וכיון דאגד כלי למעלה מיו"ד כשנח העירוב למטה (ג) אין בהנחה זו איסור הוצאה (הואיל) ואחר שנח ברה"ר יכול ליטלו ולאוכלו ומיהו אפילו לא שמיה אגד אין כאן איסור הוצאה הואיל ונח בכלכלה למטה מעשרה דהוי כרמלית אם רוחב ד' ואין בהטייה זו איסור דאורייתא: **איתיביה** רב בר שבא כו'. לפ"ה דפי' לעיל גבי אילן הנוטה חוץ לד"א דלמטה מיו"ד הוי עירוב הואיל ומצי לאתויי פחות מארבע צריך לחלק בין הואיל דהכא להתם: **מוליכו.** פ"ה ועל ידי שלוחו קאמר דאיהו אפילו בלא פת קני ליה שביתה ופי' כן משום דבסוף מי שהוציאוהו (לקמן נא:) (ד) פסקינן כרב נחמן ואליבא דרבי יהודה דאחד עני ועשיר מערב ברגליו:

ואמאי

רב נסים גאון

סבר לה כר' מאיר דאמר חוקקין להשלים. כבר פירשנוהו לשעבר.

רבינו חננאל

ור' סבר לה כר' יהוד' דאמר בעינן על גבי מקום ד' וליכ'. [סבר לה כר' מאיר דא' חוקקין להשלים כדי להיות עירובו עירוב אבל להחשב האילן עצמו] ד' טפחים לא. מאי ר' יהוד'. דתניא נעץ קורה ברשות הרבים להניח עירובו עליה, גבוהה י' טפחים ורחבה ד' עירובו עירוב, אין גבוה י' טפחים אין צריך בראשו ד'. ואפי' אין בראשו ד' הוא ועירובו במקום אחד הן. [כמאן דלא] כר' יוסי בריה. דתניא רבי יוסי ב"ר יהוד' אומר נעוץ קנה ברה"ר והניח בראשו טרסקל חורק ונח על גביו חייב. כלומר דרשות היחיד היא. ור' יהוד' סבר גבוה י' ואינו רחב(א) ד' רה"ר היא דתני עירובו עירוב. ודחינן אפילו תימא ר' יוסי כאבוה סבירא ליה, ושני טרסקל הואיל והדרן מחיצתא. אבל (לא) עמוד או קורה דלא הדרן מחיצתא לאו כרשות היחיד היא. ר' ירמיה אמר שאני כלכלה הואיל ויכול לנטותה ולהביאה בתוך עשרה טפחים. אע"ג שלא הביאה כמי שהביאה נחשבת. אי הכי הא דתנן כיצד היה עושה, מוליכו בראשון מחשיך עליו נוטלו ובא לו,

---

א) נראה דצ"ל גבוה י' ואינו רחב ד' למטה הרה"ר היא כצ"ל. ולגי' רבינו פירושו הוא כמו שכתב התוס' בד"ה כמאן ודו"ק.

מסורת הש"ס

א) [שבת ז: ק. לעיל יא: לקמן קא: יומא יא:], ב) שבת ה. קא., ג) לקמן לח., ד) [שבת ז.], ה) [שבת קא.], ו) כמ"א: סוכנות, ז) [שם], ח) [בתוס' הרא"ש ליתא: אם היא שוה לגבי האילן],

הגהות הב"ח

(א) גמ' ועירובו במקום אחד הוא אלא: (ב) רש"י ד"ה מתיב רב וכו' מתני' היא. נ"ב לקמן לח: (ג) תוס' ד"ה הואיל וכו' כשנח העירוב למטה מעשרה אין בהנחה: (ד) ד"ה מוליכו וכו' דבסוף מי שהוציאוהו. נ"ב דף נא ע"ב ועי' שם דאחד עני ואחד עשיר אפי' לא חשכה לו בדרך:

מוסף רש"י

חוקקין להשלים. דבר שאין בו שיעור ויש שם עוגי ורחב לחקוק ולהשלים לכשיעור, אמרינן כמאן דחקוק דמי (שבת ז:) דאין אותו כאילו חקוק (לקמן קא.). וזרק ונח על גביו חייב. טרסקל אין עמוק י' ואנו מודדים לו גובה י', שמדת הקנה עולה לו בגובהו, והקנה אין רחב ד' אלא שאנו אומרים כמחיצות הטרסקל גוד אחית ונמצאו מקיפות את הקנה והוו להו היקף המחיצות מן הקרקע ולמעלה לשוייה ראשו רשות היחיד (שבת קא. ובעי"ז שם ה.). מוליכו. השליח. בראשון. ערב יו"ט שלפני השבת, ומחשיך עליו. עד שיקנה העירוב, ונוטלו ובא לו. שמא יאכל ושוב אין לו עירוב בשני, כדקתני נאכל עירובו בראשון וכו' וחוזר ומוליכו בשני וכו' (לקמן לח.).